

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2022

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege privind unele
măsuri suplimentare de susținere a călătorilor și a agenților
economici din industria turismului pentru atenuarea efectelor
negative generate de situația epidemiologică (COVID-19)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege privind unele măsuri suplimentare de susținere a călătorilor și a agenților economici din industria turismului pentru atenuarea efectelor negative generate de situația epidemiologică (COVID-19).

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

Ministrul culturii

Sergiu Prodan

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. /2022

AVIZ
la proiectul de lege privind unele măsuri suplimentare
de susținere a călătorilor și a agenților economici din industria
turismului pentru atenuarea efectelor negative generate
de situația epidemiologică (COVID-19)

Guvernul a examinat proiectul de lege privind unele măsuri suplimentare de susținere a călătorilor și a agenților economici din industria turismului pentru atenuarea efectelor negative generate de situația epidemiologică (COVID-19), înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 17 din 26 ianuarie 2022) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei informative, proiectul de lege vizează instituirea unui termen de până la 30 septembrie 2022 pentru restituirea de către agențiile de turism/operatorii turistici către beneficiari a plăților achitate în baza contractelor (rezoluționate/neexecutate) privind pachetele de servicii de călătorie și contractelor aferente acestora încheiate până la data de 17 martie 2020. Totodată, proiectul de lege propune și suspendarea procedurilor administrative și proceselor judiciare intentate pentru restituirea plăților vizate până la data de 30 septembrie 2022.

În context, menționăm faptul că anterior legiuitorul a intervenit cu măsuri legislative identice reflectate în Legea nr. 72/2020 privind unele măsuri de susținere a călătorilor și a agenților economici din industria turismului pentru atenuarea efectelor negative generate de situația epidemiologică (COVID-19).

După cum rezultă din dispozițiile art. 1 din Legea nr. 72/2020, prin derogare de la prevederile Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, ale Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor și de la clauzele contractuale aplicabile, în cazul contractelor privind pachetele de servicii de călătorie încheiate până la data de 17 martie 2020, dacă călătorul are dreptul la restituirea plăților efectuate ca urmare a rezoluțiunii contractului sau în alt temei, organizatorul sau alt profesionist este obligat să restituie călătorului plățile respective nu mai târziu de data de 31 decembrie 2021.

Ca urmare a examinării inițiativei înaintate spre avizare, constatăm că obiectul de reglementare al proiectului coincide cu obiectul de reglementare al Legii nr. 72/2020, cu specificarea că termenul de scadență este unul mai mare (30 septembrie 2022).

Subliniem că soluția propusă în cuprinsul art. I alin. (1) nu poate fi susținută conceptual, dat fiind faptul că aceasta creează o situație de ambiguitate privind aplicarea și efectele proiectului în raport cu Legea nr. 72/2020.

Reieșind din prevederile Legii nr. 72/2020, începând cu data de 1 ianuarie 2022, creanțele călătorilor ce reies din contractele (rezoluționate/neexecutate) privind pachetele de servicii de călătorie și contractele aferente acestora în temeiurile prevăzute de legea respectivă devin exigibile, cu posibilitatea de solicitare a executării acestora prin intermediul instanței de judecată. Având în vedere că proiectul remis spre avizare prelungește termenul-limită de executare a obligației vizate, făcând abstracție de faptul că acest termen a ajuns deja la scadență, atât conform regulilor generale, cât și derogărilor stabilite prin Legea nr. 72/2020, apare o situație când se neglijează dreptul călătorilor apărut deja de a obține prin intermediul instanței de judecată executarea creanței, fapt ce nu poate fi admis în contextul în care aceasta ar reprezenta o violare a dreptului de acces la justiție și la un proces echitabil consacrat în art. 20 din Constituția Republicii Moldova și în art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care, în alin. (1) stabilește că: „Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”

În acest context, atragem atenția autorilor asupra faptului că art. 15 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care oferă posibilitatea statelor de a deroga, în cazul unor stări de urgență, de la obligațiile de respectare a unor drepturi consacrate în cuprinsul Convenției, stabilește explicit că: „În caz de război sau de alt pericol public ce amenință viața națiunii, orice Înaltă Parte Contractantă poate lua măsuri care derogă de la obligațiile prevăzute de prezenta Convenție, în măsura strictă în care situația o impune și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie în contradicție cu alte obligații care decurg din dreptul internațional.” Considerăm că la momentul de față la nivel național nu suntem în prezența circumstanțelor care ar justifica reținerea acestor prevederi ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, iar drept consecință anticipăm că urmare a promovării proiectului transmis spre avizare în formula propusă de autor vor apărea situații de condamnare a statului la CtEDO.

Pornind de la concluziile date, considerăm că este important ca viitorul act normativ să facă cel puțin o distincție expresă, inclusiv prin prisma soluțiilor la caz, între situația subiecților care, ca rezultat al expirării termenului prevăzut în Legea nr. 72/2020, au solicitat în instanța de judecată restituirea sumelor de bani cuvenite și subiecții care, la ziua de azi, nu și-au exercitat acest drept apărut.

Cât privește alin. (2) al art. 1, prin care se stabilește că „în cazul în care organizatorul sau alt profesionist nu restituie plățile în termenul indicat la alin. (1) sau în privința sa este intentat proces de insolvabilitate, acesta este obligat să compenseze prejudiciul pentru întreaga perioadă restantă”, menționăm că restituirea plăților pentru serviciile neprestate este deja prevăzută la alin. (1) al art. 1 din proiect. Astfel, alte prejudicii, în cazul în care sunt solicitate de consumatori, urmează să fie constatate de către instanța de judecată, pentru fiecare caz în parte. Prin urmare, alin. (2) al art. 1 se va exclude din proiect.

În aceeași ordine de idei, privitor la propunerea autorului de la art. 2 ce ține de suspendarea procedurilor administrative și proceselor judiciare intentate care au ca obiect raporturile juridice reglementate la art. 1, semnalăm că suspendarea procedurilor administrative este reglementată conform art. 81 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, iar cazurile de suspendare a proceselor judiciare civile sunt prevăzute în mod expres la art. 260 - 261 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003.

Totodată, în conformitate cu art. 3 din Codul de procedură civilă, instanțele judecătorești aplică legile procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei civile, efectuării actelor de procedură sau executării actelor instanței judecătorești (hotărâri, încheieri, decizii, ordonanțe), precum și a actelor unor alte autorități în cazurile prevăzute de lege. Noua lege procedurală nu duce la modificarea efectelor juridice deja produse ca rezultat al aplicării legii abrogate și nu le desființează. De la data intrării în vigoare a noii legi procedurale, efectele vechii legi încetează dacă noua lege nu prevede altfel. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare nu are putere retroactivă.

Mai mult decât atât, în virtutea art. 4 din Codul de procedură civilă, sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sunt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

Din aceste considerente, precum și pornind de la prevederile art. 2 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în temeiul cărora normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și Codului de procedură civilă, reglementarea normativă de la art. 2 din proiect nu poate fi susținută și urmează a fi exclusă din proiect.

În subsidiar, în vederea luării în considerare a drepturilor și intereselor beneficiarilor contractelor de turism în calitate de consumatori ai acestor servicii,

se recomandă efectuarea analizei impactului reglementărilor propuse asupra părților la contractele de turism încheiate și neexecutate în perioada vizată.

Pornind de la toate considerentele expuse supra, se propune următoarea redacție a cuprinsului proiectului de lege:

„Art. I. – (1) Prin derogare de la prevederile Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, ale Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor și de la clauzele contractuale aplicabile, în cazul contractelor privind pachetele de servicii de călătorie încheiate până la data de 17 martie 2020, dacă călătorul are dreptul la restituirea plăților efectuate ca urmare a rezoluțiunii contractului sau în alt temei, dar organizatorul sau alt profesionist nu a restituit călătorului plățile respective în conformitate cu prevederile Legii nr. 72/2020 privind unele măsuri de susținere a călătorilor și a agenților economici din industria turismului pentru atenuarea efectelor negative generate de situația epidemiologică (COVID-19), termenul de executare a obligației organizatorului sau altui profesionist de restituire a plăților se prelungește până la data de 30 septembrie 2022.

(2) Cererile de chemare în judecată prin care se solicită restituirea plăților efectuate ca urmare a rezoluțiunii contractelor privind pachetele de servicii de călătorie încheiate până la data de 17 martie 2020 și cele depuse în intervalul de timp dintre expirarea termenului prevăzut în Legea nr. 72/2020 și intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează în continuare.

Art. II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”